

Jan ZÍTKA^{1,2}, Ondřej ZÁVODSKÝ³, Jaroslav ERDZIAK³, Lukáš NEJDL^{1,2}, Jiří KUDR^{1,2}, Rene KIZEK^{1,2}

¹Laboratoř metalomiky a nanotechnologií, Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1, CZ-613 00 Brno, Česká republika, Evropská unie

²Středoevropský technologický institut, VUT v Brně, Technická 3058/10, CZ-616 00 Brno, Česká republika, Evropská unie

³Slovenská organizácia pre vesmirne aktivity, Čukárska Paka 562, SK - Veľká Paka 930 51, Slovenská republika, Evropská unie

ÚVOD

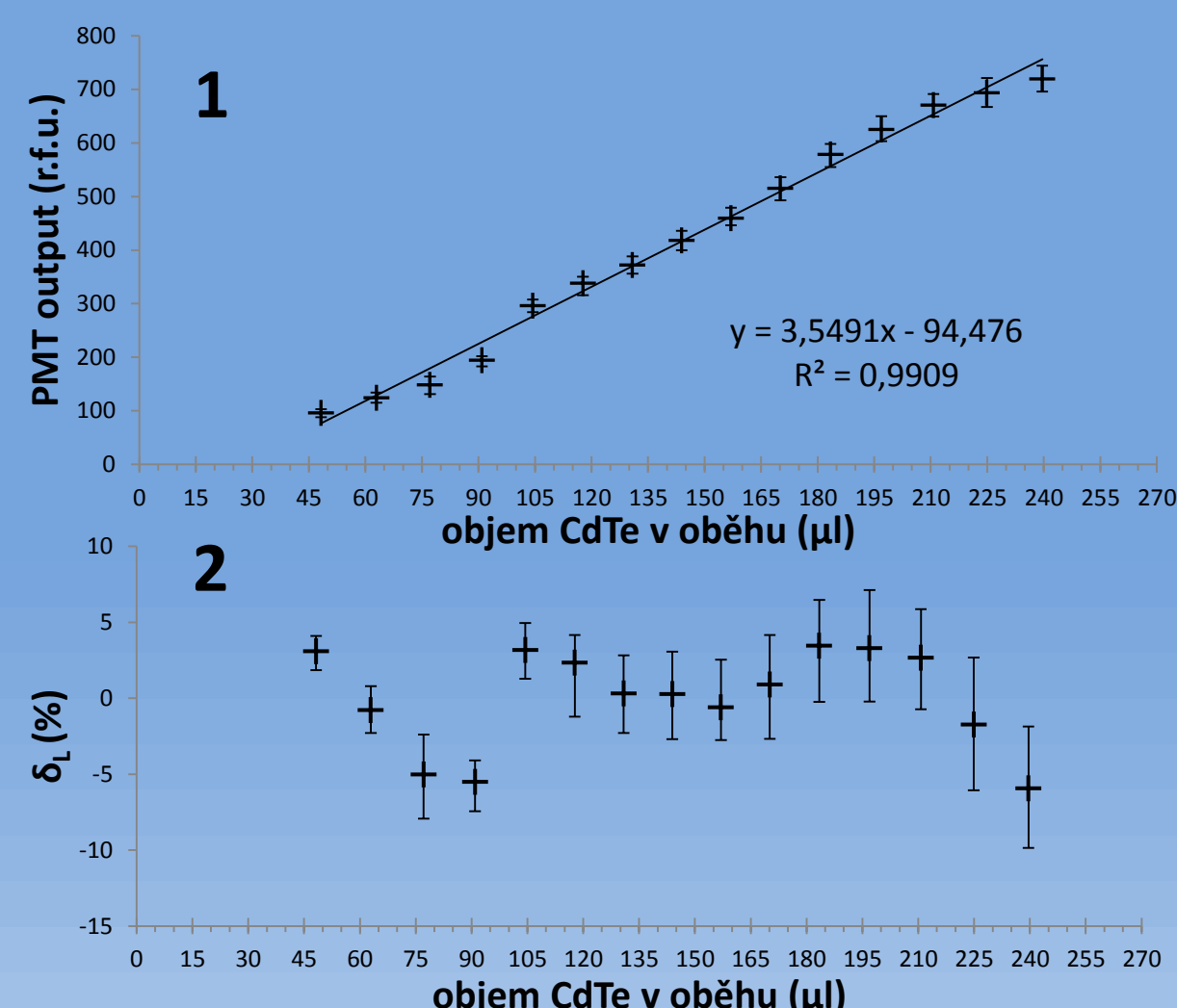
Technické uspořádání sondy se týká miniaturizovaného fluorescenčního analyzátoru, který byl zkonstruován za pomoci 3D tisku. Analyzátor je složen ze čtyř základních částí: detekční části, peristaltické pumpy, dávkovače a odvodušovací cely. Tímto analyzátozem mohou být detekovány různé typy fluorescenčně aktivních látek. Výhodou tohoto technického řešení je jeho nízká cena, snadná a rychlá výroba. Analyzátor funguje díky peristaltické pumpě v průtokovém režimu, který může být doplněn o libovolný počet dávkovačů sériově nebo paralelně zapojených do rozvodu média. Jednotlivé kroky analýzy jako například rychlost průtoku a nástřik vzorku ovládá řídicí jednotka. Díky kompaktním rozměrům může být umístěn na samohybná zařízení a být dálkově řízen.

MATERIÁLY A METODY

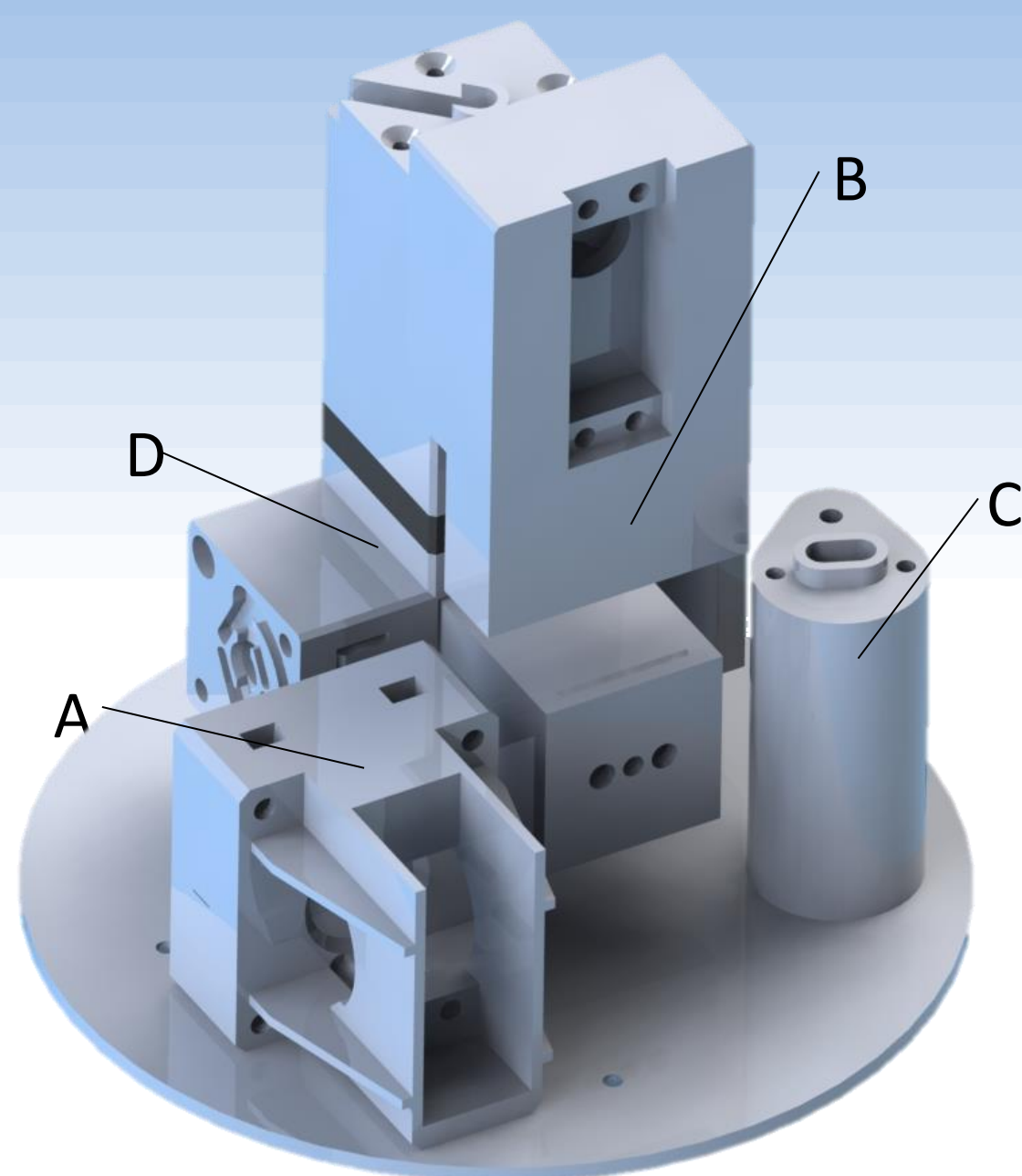
K výrobě celé sestavy navržené v počítači jsme použili 3D tiskárnu Profi3Dmaker, která může vytisknout modely o velikosti 400x260x190 mm. Tiskárna využívá technologii Fused Deposition Modeling(FDM), což znamená, že vrstvi roztavený termoplast jako například Akrylonitrilbutadienstyren(ABS) nebo Polylactid acid (PLA). Rozlišení tisku bylo v osách Y a X 0,3 mm což je dáno průměrem trysky extruder. Rozlišení v ose Z je však nastavitelné a použila se rozlišení 0,125 a 0,08 mm. Použitý materiál byl černý ABS 1,75 mm. Teplota v trysce extruderu byla 232 °C. Po vytisknutí proběhly úpravy jednotlivých dílu jako broušení nebo výroba závitů.

VÝSLEDKY A DISKUSE

- Výsledkem návrhu byla sestava (obr. 1) a po následné výrobě také funkční model (obr. 3).
- Ne všechny prvky analyzátoru jsou vyrobeny metodou 3D tisku. Před samotným návrhem dílu je nutné si říct, zda daný díl nemůžeme obstarat rychleji, levněji a jaká kvalita výrobku nám stačí.
- Peristaltická pumpa byla po zkonstruování prověřena z hlediska pevnosti a byla proměřena závislost průtoku na otáčkách resp. napětí.
- Směšovací zařízení bylo po zkonstruování prověřeno na neprosakování v podtlakových podmínkách a byla vypočtena maximální nelinearita 6 % (medián) z kalibračního měření (obr. 4).
- Fluorescenční detektor byl po zkonstruování prověřen na funkci v podtlakovém prostředí při nízké teplotě. A byla zjištěna doba potřebná pro tepelné ustálení LED excitačního zdroje.
- Po těchto testech bylo prokázáno, že jednotlivá zařízení jsou provozuschopná a vydrží pobyt ve stratosféře.

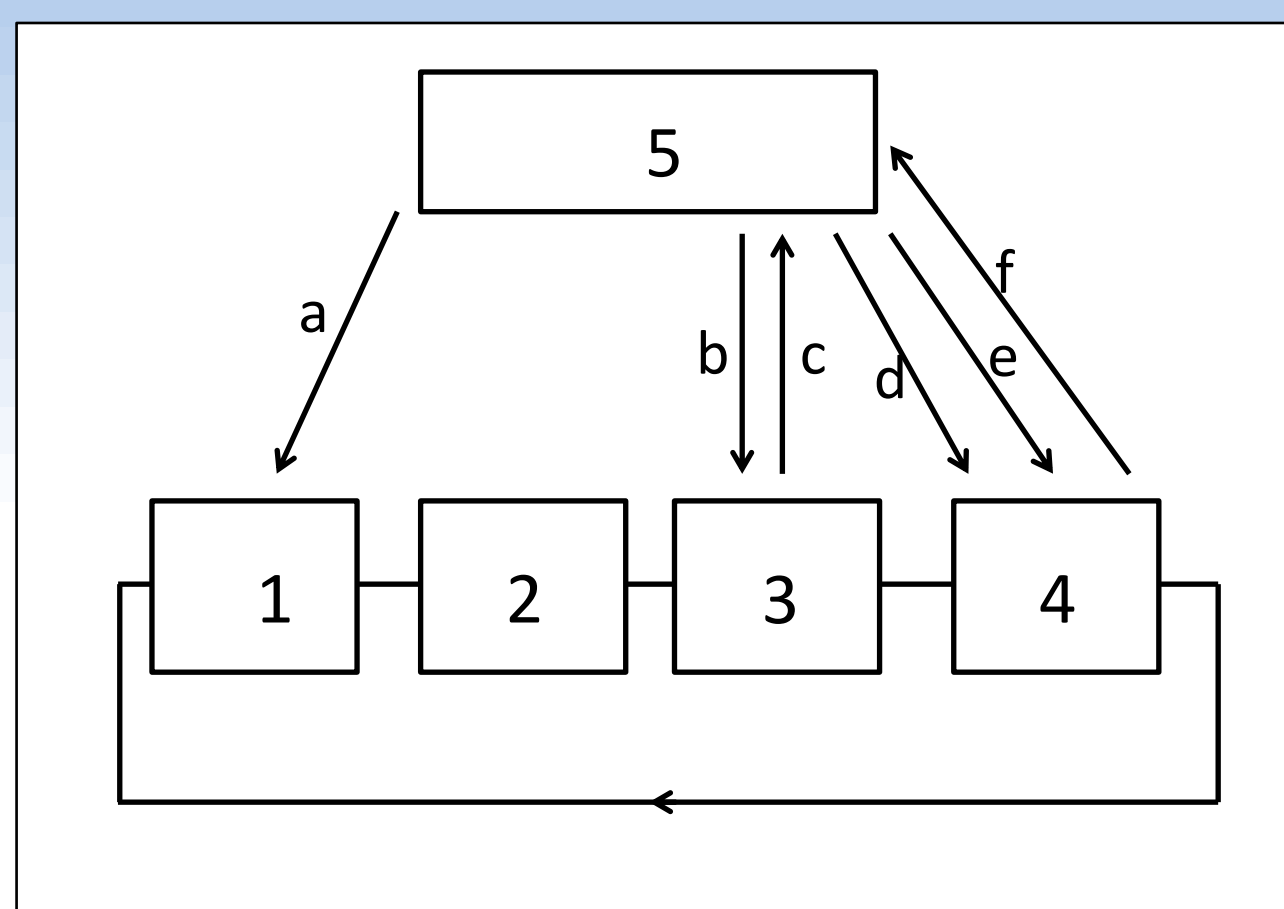

Obr.4: 1) Závislost intenzity emisního záření na objemu přidaného CdTe; 2) Závislost chyby nelinearity systému na přidaném objemu.

Obr. 1 Sestava dílů vyrobených pomocí 3D tiskárny metodou FDM.

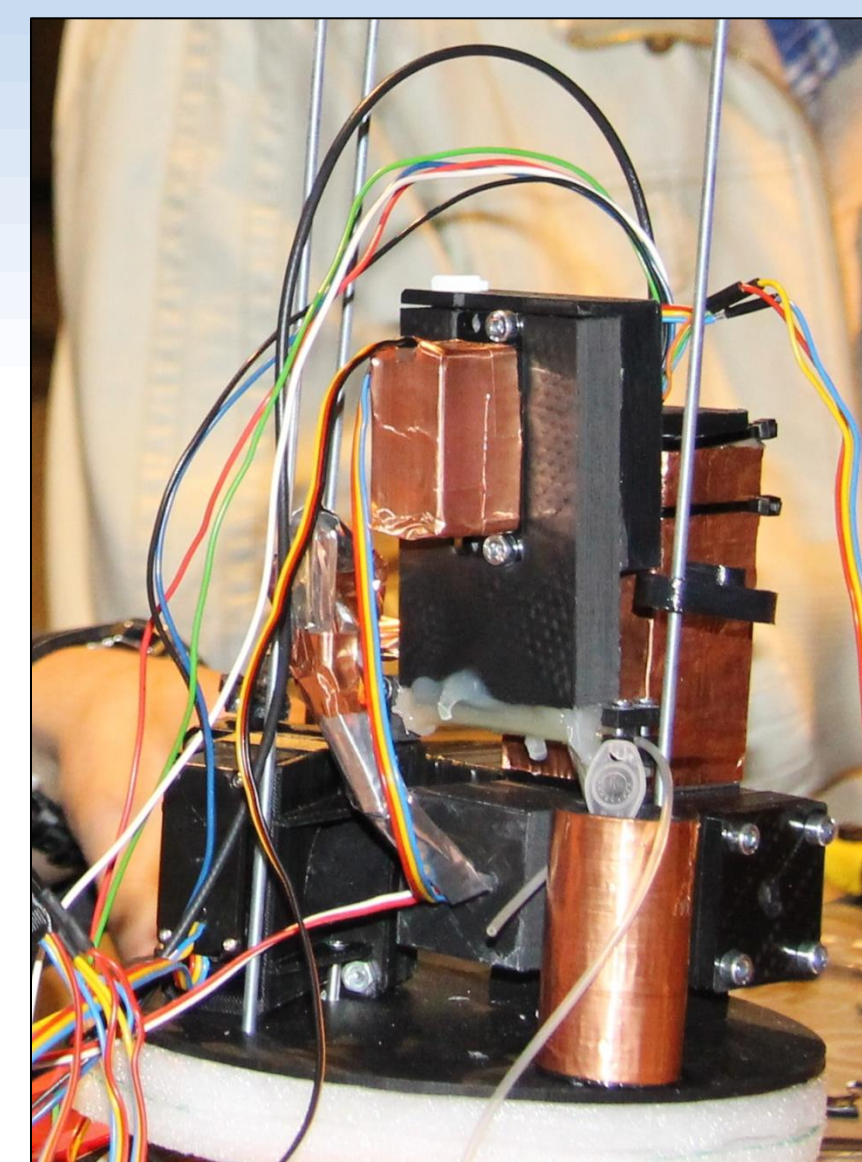
A) Podsestava peristaltické pumpy; B) podsestava směšovacího zařízení; C) podsestava odvodušovacího zařízení; D) podsestava fluorescenčního detektoru.

Obr. 2 Blokové schéma Fluorescenčního průtokového analyzátoru.

Prvky: 1) směšovací zařízení; 2) odvodušovací zařízení; 3) peristaltická pumpa ;4) fluorescenční detektor průtoku.

Vazby: a) nastavení objemu přidání dávky; b) nastavení průtoku v oběhu; c) zpětná vazba pro nastavení průtoku; d) nastavení proudu LED excitačním zdrojem záření; e) nastavení citlivosti PMT; f) snímání fluorescence průtoku v čase.

Obr. 3 Fotografie analyzátoru fluorescence v průtoku před startem do stratosféry.

ZÁVĚR

Výsledné zařízení, které bylo z hlavní části postavené z dílů vyrobených metodou FDM pomocí 3D tiskárny je provozuschopné i v tlacích blížících se vakuu a teplotách, které se vyskytují během letu do stratosféry a je schopné měřit změny fluorescence v průtoku.

Poděkování: SPOLEČNĚ PRO VÝZKUM, ROZVOJ A INOVACE CZ/FMP.17A/0436